SVERIGES RIKSDAG

# Motion till riksdagen 2026/27:1776

**av Mathias Tegnér och Markus Kallifatides (båda S)**

# Införande av en statlig grön investeringsbank

## Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för en statlig grön investeringsbank för att tillhandahålla billigt och långsiktigt kapital för offentliga och privata investeringar för klimatomställningen och tillkännager detta för regeringen.

## Motivering

För att nå de svenska klimatmålen och Sveriges energi- och klimatpolitiska åtaganden i EU kommer det att krävas omfattande investeringar i industrins omställning, energieffektivisering, klimatsmart bostadsbyggande och hushållens omställning. En grön statlig investeringsbank vore ett kraftfullt verktyg för att göra detta möjligt. Detta eftersom staten kan göra något som de privata aktörerna idag inte klarar av, nämligen att bidra med stora summor långsiktigt och uthålligt kapital som den gröna omställningen kräver. I dagens näringspolitiska landskap där svenska företag står inför hårdare konkurrens och andra stater aktivt stödjer sina företag genom olika finansiella instrument är det ännu mer angeläget att ge svenska företag de bästa likvärdiga förutsättningarna på sin hemmamarknad, Sverige och EU.

Det handlar i grunden om att genomföra klimatomställningen så att den stärker svensk konkurrenskraft, och säkrar jobb och välstånd i vårt land.

## Behovet är identifierat av expertorgan

Klimatpolitiska rådet är tydligt med att investeringstakten måste öka. I tidigare rapporter har Klimatpolitiska rådet pekat på att en stor potential finns i att utveckla statliga aktörer likt Europeiska investeringsbanken, Nordiska investeringsbanken, Almi Företagspartner, Svensk Exportkredit och systemet med gröna kreditgarantier via Riksgälden och Exportkreditnämnden. I Klimatpolitiska rådets rapport från 2026, så konstateras att den statliga finansieringen över åren har präglats av bristande långsiktighet och kontinuitet. Det statliga främjandet har historiskt omfattat olika aktörer och finansieringskällor.

Andra utredningar har konstaterat att finansieringsmöjligheterna behöver stärkas för omställningen av svensk etablerad industri i Sverige. Statens riskdelning mot finansmarknaden måste öka genom att tillgodose mer uthålligt och flexibelt kapital genom både krediter, lån och riskkapital. Mycket tyder på att en grön statlig investeringsbank fortfarande har en viktig roll att spela i detta avseende.

## Statlig upplåning av idag eller en investeringsbank

En grön statlig investeringsbanks främsta syfte skulle vara att, till skillnad från upplåning via Riksgälden, mobilisera privat kapital och tillgodose billigt, tålmodigt kapital för investeringar som inte nödvändigtvis ska vara offentligt ägda över tid. En statlig investeringsbank vore ett kostnadseffektivt verktyg för att öka investeringstakten i exempelvis klimatsmarta bostäder, laddstolpar, energieffektivisering i bostadsbeståndet och industrilokaler, bioraffinaderier, batterifabriker och infrastruktur för koldioxidavskiljning och lagring.

En statlig investeringsbank skulle också kunna användas för att sänka kostnaderna för enskilda medborgare för att investera i elbil, energieffektivisering eller förnybar energi. Investeringsbanken skulle via statsbudgeten få ett grundkapital från staten som säkerhet för lån på den internationella kapitalmarknaden, som skulle göra det möjligt att mobilisera kapital långt över insatskapitalet till garantier eller långsiktiga lån till låg ränta till svenska företag och hushåll. Genom ränteintäkterna skulle investeringsbankens verksamhet över tid vara egenfinansierad och vinstgenererande för staten. Dessutom skulle investeringarna leda till minskade utsläpp och därmed sänkta kostnader för svenska företag inom EU:s utsläppshandelssystem, samt för svenska staten som undviker böter från EU för ouppfyllda klimatåtaganden.

## Internationell utblick visar vägen

Flera länder har etablerat statliga investeringsbanker för att öka investeringstakten och stärka finansieringen av strategiskt viktiga investeringar, bland andra Tyskland (KfW), Nederländerna (Invest-NL), Storbritannien (National Wealth Fund) och Skottland (Scottish National Investment Bank). Dessa institutioner visar hur staten genom lån, garantier och riskkapital kan mobilisera privat kapital till investeringar som stärker klimatomställningen och den nationella konkurrenskraften.

Även inom EU har de offentliga investeringsbankerna fått en allt viktigare roll. Europeiska investeringsbanken (EIB) är central för finansieringen av unionens klimatomställning. Genom Clean Industrial Deal, som presenterades 2025, har EU förstärkt ambitionerna att mobilisera kapital för den gröna industriomställningen. EU-kommissionen har bland annat föreslagit en finansieringsmekanism för industriell utfasning av fossila bränslen med målsättningen att mobilisera 100 miljarder euro. Samtidigt har finansieringsmöjligheterna utvecklats genom InvestEU och förändrade statsstödsregler.

De europeiska finansieringsinstrumenten är viktiga men kan inte ersätta nationella institutioner med kunskap om det egna landets näringsliv och investeringsbehov. Nationella investeringsbanker kan dessutom bidra till att mobilisera ytterligare europeiskt och privat kapital genom samarbete med EIB.

Sverige har redan genom Svensk Exportkredit AB (SEK) en statlig aktör med betydande erfarenhet av långsiktig företagsfinansiering och kapitalmarknadsupplåning. SEK har dock främst ett exportfrämjande uppdrag. Ett utvecklat uppdrag skulle kunna stärka finansieringen av gröna investeringar på den svenska hemmamarknaden, även för företag och projekt utan direkt exportkoppling. Även Fossilfritt Sverige har i sin finansieringsstrategi från 2022 pekat på behovet av ökad statlig riskdelning och lyft möjligheten att etablera en särskild omställningsbank eller utveckla befintliga statliga aktörer.

Sammantaget visar de internationella erfarenheterna och utvecklingen inom EU behovet av en mer samordnad offentlig finansieringskapacitet i Sverige. En statlig grön investeringsbank, exempelvis genom en vidareutveckling av Svensk Exportkredit, skulle kunna samla finansiella instrument och kompetens om klimatteknik och projektfinansiering som i dag är fördelade på flera aktörer. Därigenom skulle banken kunna mobilisera mer privat och europeiskt kapital till svenska investeringar, stärka företagens konkurrenskraft, skapa fler arbetstillfällen och bidra till att Sverige når sina klimat- och energipolitiska åtaganden inom EU.

**En statlig grön investeringsbank behöver utredas**

Hur en statlig grön investeringsbank kan utformas bör därför utredas närmare. Utredningen bör analysera vilka finansiella instrument som i dag finns hos olika statliga aktörer och hur dessa skulle kunna samlas och samordnas för att stärka finansieringen av industrins klimatomställning, investeringar i ny teknik, större infrastrukturprojekt och hushållens omställning. Även den kompetens om klimatnytta, projektfinansiering, hållbara affärsmodeller och innovativ teknik som finns hos myndigheter och statliga bolag bör kartläggas, i syfte att stärka statens förmåga att bedöma och finansiera gröna investeringar.

Utredningen bör särskilt pröva möjligheten att utveckla Svensk Exportkredit till en statlig grön investeringsbank. Den bör också föreslå lämpliga ägardirektiv och bedöma behovet av statligt kapital och budgetanslag för att möjliggöra en ökad och långsiktig riskdelning med den privata finansmarknaden. Slutligen bör internationella erfarenheter av statliga investeringsbanker kartläggas, med särskilt fokus på deras betydelse för statens strategiska samordning och styrning av klimatomställningen.

*Mathias Tegnér (S)* *Markus Kallifatides (S)*